

A „Csoportos tehetségsegítő tevékenységek megvalósítására V.” benyújtott és sikeresen elbírált pályázat egységei: versenyfelkészítő szakkör, kortárscsoportokat támogató program és műhelybeszélgetés. A vírushelyzetet figyelembe véve a pályázat megvalósítása 2020 nyarán és őszén történt meg.

A pályázat első része a versenyfelkészítő szakkör volt, amelynek ötlete egy regionális verseny eredményeiből ered: minden évben Kunhegyesen rendezték meg azt a Redemptiós versenyt, amelyeken 2018-ban III., 2019-ben II. helyezést értek el a tanulóm. A már előzetesen meghirdetett szakköri foglalkozásokra olyan diákok jelentkeztek, akik korábban történelem versenyeken indultak, vagy érdeklődtek a történelem iránt. A pályázat megírásakor jelzett együttes csoportos foglalkozási formát a járványra való tekintettel átalakítottam: a csoportos forma megmaradt, annak csak létszámi keretén változtattam. Az intézményi intézkedéseket is figyelembe véve több, 3–6 fős csoportfoglalkozásokat az intézmény különböző tantermeiben tartottam. Bár a pályázat megvalósítása későbbi időpontra tolódott, ennek ellenére a tanulókkal megosztottam a korábbi versenyeken előírt és az általam összegyűjtött szakirodalmat. Ezeket az írásokat a google classroomban létrehozott *Versenyfelkészítés* elnevezésű virtuális tanteremben tettem számukra elérhetővé. Így azokat a nyár folyamán saját tempójukban, általuk meghatározott időben átolvashatták, a foglalkozások alakalmával pedig a mobil eszközök segítségével tudták használni. A versenyfelkészítő szakköröket szeptember végétől tartottam meg. A foglalkozásokon először is egy képes összeállítást mutattam a tanulóknak a korábbi évek versenyeiből, valamint kértem azokat a tanulókat, akik versenyeztek, mondják el élményeiket, tapasztalataikat a többieknek. Ezzel a motivációs bevezetéssel próbáltam ösztönözni őket minél több ismeret elsajátítására. A következő feladat az volt, hogy a kunokkal kapcsolatos szakkönyveket a diákok módszeresen, forráskritikával élve áttanulmányozták. Ehhez segítségként PowerPointos bemutatókat készítettem. Ezáltal megismerték azokat a jelentős kutatókat, akik a kunok történelmével és hagyományaival foglalkoztak (Györffy István, Bánkiné Molnár Erzsébet, Bartha Ilona). Egy-egy könyv kézbe vételével azok megfelelő használatát, szerkezeti felépítését is elsajátították. „Kik a kunok?” címmel folytatódtak azok a szakköri tevékenységek, amelyeken a kunok történelmével és jelentősebb személyeivel ismerkedtek meg a tanulók. Előzetes, történelemórákon hallott ismereteiket bővítették ki az itt hallottakkal. A kun nép kialakulásának helyszínét, a mai Kína területét és a népvándorlásának állomásait (Cumania) térkép segítségével mutattam meg nekik. Ehhez a témakörhöz kapcsoltam a nomád kunok életmódbeli és öltözködési jellemzőinek bemutatását. A képes bemutató közben a tanulók hasonlóságokat fedeztek fel a kunok és a magyar honfoglalók között. Ezt a fonalat követve a diákok önállóan következtettek a két nép közötti kapcsolódásra. Játékos feladatrészként viselték a kun süveget, amely egy korábbi verseny eszköze volt, és ennek segítségével a kun harcosok helyébe képzelhették magukat. A történetük bemutatásakor két időszakra, a 13. és a 18. századra fektettem hangsúlyt. Mivel mindkét korszak általános történeti jellemzőit már tanulták, meg tudták nevezni és időben el tudták helyezni a személyeket, eseményeket. Utaltam a tatárjárásra, IV. Béla és a kunok közötti kapcsolatra (fegyveres erőt jelentettek a 13. században, letelepítés a Kunság területén), valamint IV. Kun László elnevezésére, kun és magyar rokoni szálaira. A 18. század jellemzőinek felelevenítése után a kunok önmegváltását (redemptióját) ismerték meg. A fogalom megnevezését és értelmezését a történelmi folyamat (1745, Mária Terézia) ismertetése követte. A felkészítési folyamatban megismerték a jászkunok címerét is. Ezt egy puzzle formájában kapták meg, amelyet kisebb csoportokba szerveződve raktak ki. A kialakított címer elemeire és azok jelentésére önállóan következtettek. Az ismeretlen részeket segítő magyarázatommal fejtették meg. A kunok történelmét a jelen korig vezettem le. A tanulók a közlésembe ismereteikkel kapcsolódtak be: azokat a tapasztalatokat osztották meg velem, amiket láttak egy-egy ünnepség, esemény alkalmával (pl.: jászkun huszárok felvonulása a március 15-ei ünnepségen, kunkapitány megválasztása, a kunkapitány jelvényei). A kunokhoz kötőd kulturális emlékekkel

is megismertettem a tanulókat. Elsőként elolvastuk a Kun Miatyánk magyar fordítási változatait. A szöveg alapján kerestük meg közösen a kereszténység, illetve a magyarok és a kunok közötti kapcsolatot, valamint azt, miért írták le kun nyelven is ezt az imát. A nyelvi emlékek megismerési sorát a Kun kódexszel (Codex Cumanicus) folytatták. Az elmondottakból arra tudtak következtetni a diákok, hogy a kunok kereskedelmi kapcsolatba kerültek európai és arab népekkel. Ezt az információt pedig a nyugatra történő vándorlásukkal hozták összefüggésbe. A kunok életében sok olyan történet, esemény van, amelyet a későbbiekben feldolgoztak. IV. Kun László szerelmi életét, a kunokhoz való közeledését, kiváltságaik biztosítását Szórényi Levente és Bródy János által megírt A kiátkozott című rockopera mutatta be. A zenés mű szövegkönyvét és annak megfelelő színpadon megjelenített részleteit közösen néztük meg. A Zádor és Ágota című legendás történetet önálló elolvasást követően beszéltek meg, kiemelve a kunokra jellemző tulajdonságokat. A történet biztos ismeretét egy totó által mértem fel. A tanulók a foglalkozások folyamán csoportokba rendeződtek, ezzel is készülve a regionális versenyre. Csoportos feladatuk volt, hogy csapatnevet válasszanak azzal a kikötéssel, hogy az elnevezés kizárólagosan a kun történelemhez kötődő kifejezés lehetett. Így született meg az Édua, a Rodáz, a Kunok, a Kán vándorlók és a Besenyők csapata. A foglalkozások alatt a tanulók folyamatosan utaltak olyan kun emlékekre, amelyek közvetlen környezetükben (Karcag, Kisújszállás határa) a mai napig megtalálhatók. Mivel a vírus kialakulása megakadályozta a regionális verseny megrendezését, ezért azt egy másik feladattal helyettesítettem. A tanulói csoportok különböző típusú versenyfeladatokat (pl.: totó, kérdések, hibás szöveg, személyek felismerése) állítottak össze a szakirodalom és az ismereteik alapján. A szakkör foglalkozásain a frontális, egyéni és csoportmunkát alkalmaztam. Többféle módszer építette fel a tevékenységeket: az előadás, a bemutatás, a magyarázat, az irányított megbeszélés, a hozzászólás, a vita, szemléltetés, a játék, munkáltatás, megfigyelés, feladatlap kitöltése.

A pályázat második része a kortárs csoportokat támogató program volt, amelyet külső helyszínen valósítottam meg. Olyan versenyfelkészülést kiegészítő program szervezése volt a célom, amely a megtanult elméleti információkat „láthatóvá” tették a tanulók számára. Így valósulhatott meg az ismeretek rögzítése, későbbiekben történő felelevenítése, ezáltal pedig a tanulói versenyszereplés is eredményesebb lehet. A pályázat beadásakor a karcagi Györfly István Nagykun Múzeum meglátogatását jelöltem meg, azonban ezt a programelemet is módosítottam a járványhelyzet miatt. Helyi, kisújszállási helyszínekre látogattam el 31 tanulóval és segítő-kísérőmmel, Duli Annamáriával. A *Morgó csárda* és a *Tájház* megtekintése előzetes bejelentéssel volt csak megvalósítható. A városi Vigadó Kulturális Központ mindkét külső kiállító tér fenntartója, ezért annak vezetőjével, Janó Lajossal és munkatársával, Szepesiné Monoki Katalinnal egyeztetve tudtuk a helyszíneket meglátogatni. A bejelentéskor tájékoztattam az információs munkatársat a pályázatról, annak témájáról és addig megvalósult tevékenységemről, illetve annak okáról, miért változtattam meg a múzeumi helyszínt. Az időpontok egyeztetését követően a Vigadó munkatársa felajánlotta tárlatvezetői segítségét, amelyet elfogadtam. A külső helyszínek megtekintése egy, azokat bemutató-érzékenyítő foglalkozást követően két különböző időpontban valósult meg: november 6-án a csárdát, november 10-én a Tájházat néztük meg. A Morgó csárdára azért esett a választásom, mert olyan táj jellegű értékeket mutat be, amelyek a kun vidékekre, valamint kifejezetten csak Kisújszállásra jellemzőek. A tárlatvezetés múzeumpedagógiai órává alakult át, hiszen az előadó a kun történelem, illetve a Kunság földrajzi bemutatását követően, olyan jellegű előadást tartott, amelybe a tanulókat is bevonta. A néprajzi kiállítást kérdés-felelet formájában mutatta be a diákoknak. A kérdésekre a válaszokat előzetes ismereteik és a versenyfelkészítésen szerzett információk alapján adták meg. A jó válaszadókat apró meglepetésekkel jutalmazta, ez pedig lelkesítőleg hatott rájuk. Látogatásunkkal egyidőben a csárda egy új kiállításnak is helyt adott. A környékbeli minták alapján készített kunkapu-maketteket néztünk meg. Ezek alapján könnyebben be tudtam mutatni azok jellegzetességeit. A kortárs csoportokat támogató program

második része a kisújszállási Tájház meglátogatása volt, ahol újabb kun jellegzetességeket, a kunhímmel díszített ruhaneműket, párnákat figyelhettünk meg. A 17. században épült ház elosztását, melléképületét és használati tárgyait mutattam be. Felhívtam a figyelmüket az ajtók magasságára, egyes ajándékozott tárgy, kelengyeláda díszítésére és fontosságára. Az elmondottakból következtetéseket vontak le: az ajtó alacsonysága a meleg házban való tartására, a ládán található életfamtívum a gazdag és hosszú életre utalt. Ezáltal a tanulók több mindenre rácsodálkoztak: „Hogyan lehetett ennyire egyszerűen élni?! Hogyan tudták a tárgyakat használni?!” Hangoztak a kérdések. A látogatás után a tanulóknak feladatot jelöltem ki: foglalják össze azt, amit láttak. Fogalmazzák meg élményeiket, tapasztalataikat a bemutatók alapján. A csárda és a Tájház megtekintésével a tanulók megismerkedtek a Nagykunság szellemi és anyagi értékeivel, kötődésük erősödött a helytörténelemhez, a népi hagyományokhoz, azok megőrzéséhez és továbbörökítéséhez. A külső helyszíneken egyéni és csoportmunkát végeztek a tanulók; az előadóval és kísérelővel együtt frontális munkaformát alkalmaztunk. Módszereim az előadás, bemutatás, magyarázat és irányított megbeszélés voltak.

A pályázat kötelező elemeként, egyben zárásaként az intézmény nevelőtestületének (közismereti és szakmai, gyakorlati oktató kollégáknak) műhelybeszélgetést tartottam *Redemptiós verseny felkészülésben alkalmazott módszertani eszközök* címmel. Ennek keretén belül bemutattam a pályázatot, annak minden elemét. Felvázoltam a versenyfelkészítő szakkör folyamán alkalmazott pedagógiai módszereket, azokat a lehetőségeket, amelyekkel tehetséges tanulókat eredményesen fel lehet készíteni szakmai versenyekre. Ezek mellett olyan módszertani gyakorlatokat ajánlottam, amelyeket a hétköznapi oktató-nevelő munkájukban is alkalmazhatnak. A háromórás beszélgetésnél a frontális és az egyéni munkaformát, illetve az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, az irányított megbeszélés, a vita, a játék, a bemutatás és a rendszerezés módszereit alkalmaztam.

A pályázatról összefoglaló készült, amelyet a diákok, a szülők, a pedagógusok és az érdeklődők tájékoztatásaként az iskola honlapján tettünk közzé.